

mena i župa, gdje nije bilo nijednoga javnoga grješnika u čitavoj župi. U tom dijelu navodi g. B. i statističke podatke o broju sela u pojedinoj župi i o broju pučanstva u pojedinim selima.

Na koncu imade g. pisac kod svake župe posebnu rubriku: „razne bilješke o župi.“ Tu govori o imovini crkve i župnika, o misnim zakladama, o groblju, školi, o dijeljenju sv. potvrde i posjetima biskupovim, o vatri ili nepogodama vremena itd.

Uz navedenu sadržinu knjige moramo spomenuti još pet kraćih radnja, koje su u svezi s glavnom sadržinom. To je prije svega pišček „Uvod“, u kom se kratko i stručno riše razvoj kršćanstva u sisačkoj biskupiji i u turopoljskim krajevima od najstarijih vremena. To su nadalje 2 članka, što ih je napisao Emilije Laszowski „Crkvena desetina“ i „Remetski Pavlinii i Turopoljci“ i napokon 2 članka od samog pisca knjige: „Isusovački posjedi u Turopolju“ i „Posjedi zagrebačkih klarisa u Turopolju“. — Šteta, što je članak o „Crkvenoj desetini“ smješten na početak knjige odmah iza uvoda, gdje po sadržini svojoj smeta. Članak bi bolje pristajao na konac knjige iza povijesti velikogoričke župe. — Na koncu bi još vrlo dobro došao „index personarum!“

Svoje podatke crpao je g. Barle iz izvještaja kanoničkih vizita u nadb. arhivu, zatim iz turopoljskog arkiva, iz župnih matica i iz knjiga spomenica pojedinih župa, a posluzio se i drugim povjesnim djelima, kao Krčelićem te „Povjesnim spomenicima plemenite općine Turopolja“ od Em. Laszowskoga. Ovim

svojim djelom skupio je i nadopunio g. pisac ono, što je već dosada o župama turopoljskim pisao što u „Kat. listu“, što u „Prosvjetu“, što drugdje. U „Kat. listu“ se g. pisac osobito g. 1903. osvrnuo na turopoljske župe u članku „Zagrebački arciđakoniat do god. 1642.“, ali samo u kratko i do te godine. Sada je povijest četiriju turopoljskih župa izrasla do lijepe, velike i potpune knjige.

Radeni pisac neka proslijedi započetim putom. Polje je još veliko i neuzorano. Potrebno je, da se otmu zaboravi historički spomenici u pojedinim župama prije nego ih nestane i prije nego ih zub vremena uništi. Drugi narodi pa i slavenski, imadu već gotove historije svojih župa ili ih baš izdaju, kao Česi i Slovenci. Hrvatski narod bit će zahvalan g. piscu, ako započeti rad nastavi te ako svojim primjerom i druge potakne na taj posao. *Dr. K. Dočkal.*

Glagolska notarska knjiga vrbničkoga notara Ivana Stašića. Staroslavenska akademija Krčka ponovo je pokazala, koliko joj je na sreću da nam iznosi, da nas obdaruje dragocijenim našim starim spomenicima. U svojoj: starohrvatskoj glagoljskoj knjižnici izdala je knjigu I. s pomenutim napisom. Knjigu tu prvu priredio je za štampu i s uvodom i potrebitim bilješkama popratio poznati stručnjak, neumorni istraživalac glagolske starine a vještak u čitanju glagolskih spomenika, kome sada nema u nas premca, Rudolf Strohal, umir. gim. ravnatelj. Notari javni iza t. zv. popova glagolaša najviše su napisali starohrvatskih glagolskih knjiga i javnih isprava. Bilo je takvih knjiga

notarskih i više, no ova — bit će jedina, koja je sasvim potpuna. Naučnom svijetu ona je primjer, kakove su bile glagolske notarske knjige, ostrvu Krku slatka uspomena, a svima Hrvatima ponos njihova, hrvatskoga glagolskoga pisma. Služba notara bila je važna sa svake strane narodnoga života. Toga radi preporučujemo ovo izdanje. R. Strohalu hvalimo na trudu i na onim bilješcima a naša je dužnost da podupremo: staroslavensku akademiju Krčku. Cijena je knjizi 4 K. V. R.

Čtrnácte ctihodnych mučedniku pražskych z řádu sv. Františka. Medju izdanjima: „Dědictvi Svatojanskeho“ ova historijska monografija prikazuje krvavo razdoblje u povjesti českog crtajući sve interne prilike i razne utjecaje na razvitak českih događaja. Djelo je napisao P. Klement Minařík, O. Fr. M. baš ove godine, jer je upravo trista godišnjica tih mučenika a iz reda franjevačkoga.

V. R.

Posvátná mišta království českého. Ove godine obradio je autor dr. Ant. Podlaha u arhidiiecezi praškoj vikarijat libocky. Djelo je opremio s mnogo slika, pokupio je sve vijesti historijske i kroničke o crkvama, kapelicama, samostanima i svjema spomenicima, u kojima se očituje i katolička vjera i nabožnost u drevnom kraljevstvu českom. Preporučujemo. I to je djelo dar članovima: „Dědictvi Svatojanskeho.“

V. R.

Dr. Karl Rieder: Frohe Botschaft der Dorfkirche. Homilien für Sonn- u. Fiertage. Freiburg, Herder, 1911. str. XIV + 278, cijena K 3'60, vez. K 4'80.

Ove su homilije, kako sam

autor u uvodu kaže, nastale povodom homiletskog tečaja u Ravensburgu (god. 1910.), gdje se je stavilo pitanje: koje uzore imamo u izragjenim homilijama, koje bi se mogle preporučiti propovjedniku za nauku i za praktičnu uporabivost na propovijedaonici? To je dr. Riedera dovelo do odluke, da pokuša izdati take homilije. Ove homilije imadu svrhu da pokažu, kako stari i novi zavjet, nedjelna evanđelja, poslanice, slobodni tekstovi iz poslanica apost. ili iz djela apostol. mogu biti upotrebljene za razne prilike i prigode, kako mogu seljaka sa svagdanjeg dovesti do vječnog, od prolaznog do neprolaznog i tako cijeli rad seljaka oplemeniti i preobraziti. Svega skupa obradio je pisac 50 homilija, koje je sam već prije držao i držim da je s njime uspio, jer su veoma jasne i zanimivo a ne odviše teško sastavljene, uz to je jezik plemenit i jednostavan. Ove homilije, koje idu zatim, da na novo oživi homilija po principima biskupa Kepplera (Homiletische Gedanken u. Ratschläge), osobito preporučamo kuratnom kleru. E. L.

P. Augustin Scherer: Die Feste Mariä. Bibliothek für Prediger. Sechster Band. Fünfte Auflage, durchgesehen von P. J. Lampert. Freiburg, Herder, 1911. str. X + 750, cijena K 10'80, vez. K 13'80.

Kritika je Schererovu: biblioteku za propovjednike nazvala neispravnim vrelom najboljeg materijala za propovijedi, prvom homiletskom zbirkom, koju posjedujemo, jedno od prvih djela, što se tiče izbora, bogatstva i vrsnoće materijala. Ako to vrijedi o cijelom djelu, to ne vrijedi sigurno na